

JOAN F. MIRA

“D’això es tracta: Espanya és la llibertat, Euskadi (un Euskadi no prou espanyol) és la tirania: Espanya és la vida, aquell Euskadi és el terror i la mort. Així de bèstia. ‘Antes roja que rota’, deia la dreta fa setanta anys. I ara, i canviant els termes, i dient ‘PP’ o ‘Aznar’ on deien ‘roja’, no han canviat ni la substància ni la idea”

Redondo

Les interioritats i baralles dels partits espanyols m’interessen ben poc, i les dels partits bascos, o de les seccions més o menys basques dels partits espanyols, tampoc m’interessen gran cosa. I no m’interessarien gens en absolut –és a dir m’interessarien tan poc com les dels partits portuguesos o suïssos–, si no fóra que m’afecten com a ciutadà, voluntari o involuntari, d’aquest Regne d’Espanya on la política que es fa a Madrid, a Vitòria o a Bilbao ens toca de prop i per força. Ara mateix, els diaris han anat dies i dies plens de les vicissituds, divisions, comissions i deliberacions del PSOE d’Euskadi, del seu diminit secretari Nicolás Redondo jr., dels seus dinars acompanyat de Redondo sr., de les cartes públiques d’intel·lectuals espanyols, i de les opinions i informacions detallades sobre el tema, fins a l’esgotament i la sacietat. Quan al País Valencià passaven coses per un estil amb el PSOE regional –i n’han passat de ben grosses, més d’una vegada– la premsa dita nacional (nacional d’Espanya, que tant es pot editar a Madrid com a Barcelona) se’n va ocupar ben poc, només en algun raconet, i sense cap passió: eren, justament, petits conflictes regionals, que no afectaven en res i per a res la substància de les coses, de les idees i de la política, que és la substància espanyola. Perquè aquest és el secret, gens secret, i si la trista història dels Redondo pare i fill interessa tant els diaris, els polítics, els filòsofs i els escriptors de Madrid (i de València i de Barcelona i de Sevilla, vaja) és perquè toca de prop la cosa d’Espanya. D’Euskadi i d’Espanya. I el senyor Redondo fill, com el senyor Redondo pare, representen per als escriptors, filòsofs i polítics la defensa declarada i prioritària de la unitat nacional en el sentit més clàssic, històric i rigorós de la paraula, enfront, suposadament, d’uns altres membres del mateix partit socialista que potser –només potser, però ja és prou per insultat-los a plaer– pensen primer en termes de partit basc i només després en termes de partit espanyol. És molt barroer, i és molt simple. Simple, perquè és una mena de retorn a l’Espanya i l’anti-Espanya, amb noves justificacions ideològiques, amb noves apel·lacions a les virtuts morals, amb l’aprofitament de l’horror intolerable del terrorisme d’ETA i companyia. I barroer perquè no es priva d’identificar la condemna del terror amb l’atac al nacionalisme basc en tant que nacionalisme i en tant que basc, ni de definir com a còmplice dels assassins tot aquell que no accepte com a valor etern i democràtic la inalterable unitat de la nació espanyola, en tant que nació i en tant que espanyola.

Ja em perdonaran que estiga reduint la qüestió a aquests termes tan aspres i elementals, però si no és així no es pot entendre res. La coalició entre el PP i el PSOE al País Basc, coalició ideològica amb compromís de donar-li el poder a la dreta, era una aliança entre partits espanyols contra partits bascos, i no era cap altra cosa. Vestida amb les robes de seda d’un irreal “pacte antiterrorista” i de “defensa de les llibertats” –com si el nacionalisme democràtic basc fóra enemic de la llibertat i promotor del terrorisme–, però sense poder amagar, en la substància, la condició anatòmica de mona. Les coses que he pogut llegir en editorials de diaris, en articles de fons a la premsa, i en la carta dels intel·lectuals redondistes (alguns de respectables, d’altres que no em mereixen cap respecte) inclouen paràgrafs que em posen els pèls del cervell de punta, pel feroç sectarisme, per l’odi ja no dissimulat, i pel linxament ideològic de l’enemic nacional. D’això es tracta: Espanya és la llibertat, Euskadi (un Euskadi no prou espanyol) és la tirania; Espanya és la vida, aquell Euskadi és el terror i la mort. Així de bèstia. “Antes roja que rota”, deia la dreta fa setanta anys. I ara, i canviant els termes, i dient “PP”, o “dreta” o “Aznar” on deien “roja”, no han canviat ni la substància ni la idea.